

La Laietana: zona d'estudi, la serralada litoral (2a part)

L'aplicació empírica de l'apartat anterior, (Comerç colonial i l'increment de la producció indígena), queda reflectida en el model de gravitació comercial que s'intenta plantejar.

El punt de partida en aquestes transaccions comercials foren les factories colonials pròximes a l'àrea laietana: de filiació fenícia serien els establiments localitzats a la zona del Baix Ebre. De filiació grega, com a factories centrals, serien Massàlia i la Magna Grècia, i com a caps de pont de les anteriors Emporion i Rhodes. Un establiment colonial seria probablement un punt de mercat, creat en un principi per facilitar un comerç esporàdic i després regularitzat gràcies a l'establiment d'unes relacions amb els indígenes i el progressiu coneixement de les rutes marítimes. Aquests emplaçaments, encara que eren intermediaris de la metròpoli, ells mateixos eren també; deficients d'aliments primaris i productes per a l'aprovisionament i el manteniment dels vaixells (cordatges, resines, fustes, avituallaments diversos). Els mercaders mediterranis establiren els seus punts comercials en llocs estratègics i buscaren un accés i un contacte fàcil amb els indígenes.

Per comparació amb el comerç medieval, hem d'inferir una activitat semblant a les rutes comercials d'època ibèrica: aquest comerç es feia seguint una navegació de cabotatge que permetia una economia d'escala en els diferents ports i platges. Segons M.Barceló, els vaixells abans de tornar al seu punt d'origen, feien unes quantes escales intercanviant part de les seves mercaderies amb els indígenes. Això es repetia durant tot el viatge. Contràriament, X.Nieto, referint-se a l'època romana, dedueix a partir dels seus estudis d'arqueologia submarina, que en alguns casos el contacte pot ser directe. Aquesta afirmació s'ha de prendre amb reserves, donat que la mar Mediterrània presenta dificultats a l'hora de travessar-la pel problema que representen els corrents marins i els vents dominants. Tal com demostra la presència púnico-ebusitana a les comarques meridionals de Catalunya, els vents i els corrents marins provinents d'Ebusus condueixen una embarcació de vela directament cap a les costes de Tarragona, com demostra l'alta presència d'aquest tipus de ceràmica als jaciments ibèrics d'Adarró, a Vilanova i la Geltrú, Alorda Park a Calafell, can Canyis a Banyeres, el coll Alt a Tivissa, mas de Mussols a Tortosa (Tyrichae), l'oriola a Amposta, etc. Les raons que es tenien en compte a l'hora d'ancorar, eren mesurades en termes de rendibilitat quant a la densitat de població. Així la redistribució de les mercaderies hauria d'efectuar-se amb embarcacions petites que es dirigirien als nuclis costaners més petits de les rodalies, les transaccions s'efectuarien a les mateixes platges per permuta, i d'aquesta manera no era indispensable la construcció